

Іскендеров Е. Ф.,
доцент кафедри організації
судових та правоохоронних органів
Національного університету
«Одеська юридична академія»

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗА СТАТУТОМ КРИМІНАЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА 1864 Р. ТА ЇХ МІСЦЕ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ДОКАЗУВАННІ

У статті досліджено питання становлення та розвитку діяльності органів досудового розслідування за Статутом кримінального судочинства 1864 р. та визначено їх місце у кримінальному процесуальному доказуванні.

Ключові слова: докази; органи досудового розслідування; дізнання; попереднє слідство.

В статье исследованы вопросы становления и развития деятельности органов досудебного расследования по Уставу уголовного судопроизводства 1864 г. и определено их место в уголовном процессуальном доказывании.

Ключевые слова: доказательства; органы досудебного расследования; дознания; предварительное следствие.

Статут кримінального судочинства Російської імперії (далі – СКС), затверджений 20 листопада 1864 р. [1] здійснив суттєвий вплив на становлення та розвиток діяльності органів досудового розслідування та їх місця у кримінальному процесуальному доказуванні як під час розробки та прийняття Кримінально-процесуального кодексу 1960 р., так і Кримінального процесуального кодексу України 2012 р., а також інших правових актів, що регламентують діяльність органів досудового розслідування. У зв'язку з чим, вини-

кає необхідність у дослідженні питання щодо становлення та розвитку діяльності органів досудового розслідування за СКС 1864 р. та визначення їх місця у кримінальному процесуальному доказуванні, що і є метою нашої статті.

Необхідно зазначити, що питання діяльності органів досудового розслідування у різних історичних періодах було предметом наукових досліджень низки фахівців у галузі кримінального процесу, зокрема, Ю.П. Аленіна, В.Г. Гончаренка, Ю.М. Грошевого, В.С. Зеленецького, О.А. Квачевського, Л.М. Лобойка,

П. І. Люблінського, В. Т. Нора, М. А. Погорецького, Д. Б. Сергєєвої, О. А. Солдатенко, О. Ю. Татарова, Л. Д. Удалової, І. Я. Фойницького та інших.

Досліджуючи питання становлення та розвитку діяльності органів досудового розслідування за СКС 1864 р. та їх місця у кримінальному процесуальному доказуванні, доцільно звернути увагу на те, що за СКС діяльність органів досудового розслідування здійснювалася у таких формах: 1) дізнання; 2) попереднє слідство.

Дізнання проводилося загальною поліцією, корпусом жандармів, а також посадовими особами окремих адміністративних установ, що були уповноважені здійснювати поліцейські функції в окремих галузях державного управління.

Виходячи з результатів аналізу положень СКС 1864 р. можемо зробити висновок, що поняття дізнання у ньому не було визначено, водночас зміст окремих норм у певній мірі розкривав сутність діяльності органів досудового розслідування під час здійснення дізнання. Так, зокрема у ст. 252 зазначалося, що поліція, повідомляючи судового слідчого чи прокурора про ознаки злочину, провадить належне про нього дізнання. У ст. 253 вказувалося, що коли ознаки злочину чи проступку сумнівні чи відомості про них отримані за чутками (за народною поголоскою) або з іншого недостовірного джерела, поліція, перш ніж повідомити про це за належністю, повинна перевірити їх через дізнання. Ст. 254 були передбачені заходи, які могли застосовувати органи досудового розслідування під час здійснення дізнання, а саме: всі потрібні відомості поліція збирає за допомогою розшуків, опитувань та негласних спостережень. Проте, у ході здійснення дізнання поліції заборонялося проводити обшуки та виїмки. Причиною цього було те, що саме ці заходи до прийняття СКС були основними в їх діяльності та проводилися нерідко безпідставно і з грубим порушенням прав людини [2, с. 18].

Діяльність органів досудового розслідування під час здійснення дізнання

регламентувалася не лише положеннями СКС 1864 р., а й окремими правовими актами. Так, зокрема відповідно до «Правил про порядок дії чинів корпусу жандармів» [3] жандармерія зараховувалася до числа учасників кримінального процесу, які були уповноважені проводити дізнання у державних і загально-кримінальних злочинах. Слід зазначити, що дізнання у справах про державні злочини суттєво відрізнялося від дізнання в інших категоріях справ. Жандармерія, здійснюючи дізнання у справах про державні злочини, не підпорядковувалася судовій владі. Її діяльність була лише під наглядом прокурора (1035⁵ СКС). Під час здійснення дізнання жандармській поліції надавалося право проводити слідчі дії: огляди, освідування, обшуки (з опечатуванням документів), виїмки, а також початкові допити (ст. 1035¹¹ СКС), викликати свідків, поінформованих осіб і перекладачів (ст. 1035²⁰ СКС), вживати заходів до розшуку обвинуваченого, що сховався від переслідування (ст. 1035²¹ СКС). Окрім того, жандармська поліція також була наділена повноваженнями щодо проведення огляду та виїмки поштової і телеграфної кореспонденції (368¹, 1035¹¹ СКС) і брати під варту обвинувачених (ст. 1035¹⁴ СКС).

Завданням органів досудового розслідування у ході дізнання полягало у встановленні обставин вчиненого злочину, виявленні слідів, на підставі яких можливо було б встановити особу-злочинця, а також даних, які були б підтвердженням чи спростуванням зв'язку підозрюваної особи з обставинами вчиненого злочину і давали б можливість під час попереднього слідства отримати докази, що підтверджували винуватість чи невинуватість особи у вчиненні злочину. Дізнання за СКС 1864 р. забезпечувалося, перш за все, можливістю проводити його швидко і безупинно й відсутністю в СКС будь-яких формальностей на цій стадії, встановлення яких було б не лише даремним, а й шкідливим для інтересів кримінального судочинства [4, с. 385].

Слід зауважити, що діяльність органів досудового розслідування у формі дізнання мала не лише пошуковий характер, але й дещо розшуковий. Як зазначав О. А. Квачевський, дізнання іноді називають розшуком, проте розшук є лише складовою дізнання. Дізнання в широкому розумінні – це все первісне провадження, включаючи розшук, у вузькому – збирання відомостей про ознаки злочину без указівки на злочинця. В ході дізнання отримуються лише відомості, які не мають судового характеру; вся роль його обмежується лише вишукуванням даних для діяльності слідчого, сприяння їй, полегшення її; воно не має судових форм та обрядів, не оцінює фактів, не робить ніяких висновків про них [5, с. 5].

Подібну думку висловлював й І. Я. Фойницький, зазначаючи, що дізнання виробляє матеріал, з якого розвиваються інші частини провадження; від більшого чи меншого успіху його, як від усякого почину, нерідко залежить доля всієї справи. Дізнання пов'язане з кримінальним переслідуванням, добуваючи йому докази, необхідні для правильного й успішного пред'явлення обвинувачення перед судом. Воно тісно пов'язане з попереднім слідством, тому що засвідчує справжність розслідуваного злочину, дає матеріал до початку слідства, формулює погляд слідчого на способи подальшого розкриття істини, на спосіб його дій щодо обставин справи і до осіб, які беруть у ній участь. Та за завданнями й за обсягом засобів, що є в його розпорядженні, і за його органами воно істотно відрізняється від попереднього слідства... і тому є діяльністю несудовою [4, с. 374].

Хоча й діяльність органів досудового розслідування у формі дізнання була тісно пов'язана з діяльністю органів досудового розслідування у формі попереднього розслідування, адже згідно зі ст. 249 СКС на дізнання покладался обов'язок сприяння попередньому слідству; поліція заміщала судового слідчого в усіх слідчих діях, які не могли бути відкладені: оглядах, освідуваннях, обшуках і виїмках (ст. 258 СКС), коли той довго не перебував на міс-

це події й виникала загроза пошкодження чи знищення слідів, водночас дізнання суттєво відрізнялося від попереднього слідства, а саме: 1) дізнання передувало попередньому слідству; 2) у процесі дізнання можна отримати інформацію щодо тієї чи іншої події та осіб, до неї причетних, тоді як слідство проводить перевірку отриманих у ході дізнання даних і збирає нові докази, надаючи їм встановленої форми; 3) дізнання щодо злочину отримує лише дані, які породжують припущення, здогадку й підозру, а слідство має на меті відшукати такі докази, які, розвіявши сумніви, посіяні даними дізнання, довели б їх до стану істини; 4) дізнання вимагає оперативності, щоб встановити сліди злочину й докази вини підозрюваного, а діяльність слідчого, навпаки, вимагає уваги та виваженості, оскільки розпорядження його повинні ґрунтуватися на беззаперечних доказах і тому не можуть прийматися поспішно; 5) діяльність дізнання полягає в таємному спостереженні, розпитуванні, охороні слідів злочину. Чим менше обрядності, чим більше простоти, тим скоріше досягають ці дії своєї мети; слідчі ж дії, навпаки, вимагають формальностей і супроводжуються різними обрядами; 6) дізнання, як правило, провадять чини поліції і взагалі особи, що не належать до судового відомства, тоді як досудове слідство провадять слідчі – представники судового відомства [6, с. 104–105].

А. А. Квачевський, акцентуючи увагу на важливості дізнання для попереднього слідства, цілком обґрунтовано зазначав, що попереднє слідство обставлене такими формами й обрядами, поєднане з такими примусовими й важкими заходами для осіб, щодо яких воно здійснюється, що не може проводитися на вдачу без дійсної необхідності, а тому слідчому, перш ніж розпочати слідство, необхідно мати беззаперечні дані, які свідчать, що злочин, який підлягає розслідуванню, дійсно вчинено, що слідчі дії будуть ним проведені не без користі, а за справжньої необхідності та на розумних підставах. Перш ніж прийняти рішення на проведен-

ня слідства, на прийняття тих чи інших заходів, слідчий повинен мати попередньо зібрані дані, які б виводили його на пряму дорогу до істини, а не примушували його блукати в темряві, які б вказували, з якими особами та предметами він повинен мати справу, дали б можливість скласти план дій, були б надійною запорукою того, що його розпорядження щодо підозрюваних осіб – справедливі» [7, с. 4].

Таким чином, можемо зробити висновки, що хоча й дізнання й попереднє слідство були тісно пов'язані між собою, проте діяльність органів досудового розслідування як у формі дізнання, так і у формі попереднього слідства, мала свої особливості. Діяльність органів досудового розслідування у формі дізнання мала забезпечувальний характер по відношенню до попереднього слідства.

Суб'єктом здійснення досудового розслідування у формі попереднього слідства був судовий слідчий. Положення СКС надавали право судовому слідчому з метою отримання доказів доручати поліції проведення дізнання, збирання довідок, а також вимагати надання допомоги при провадженні досудового слідства у справі. Всі законні вимоги слідчого у кримінальних справах, які перебували в його провадженні, були обов'язковими для виконання чинами загальної поліції. Окрім того, судовий слідчий наділявся повноваженнями щодо перевірки, доповнення та скасування всіх без винятку загальної поліції, у тому числі й тими, що пов'язані з дізнанням, проведеним у порядку передбаченому ст.ст. 252–254 СКС, так і тими, що пов'язані з проведенням невідкладних слідчих дій (258–259 СКС). Тобто діяльність органів досудового розслідування у формі дізнання здійснювалася під контролем судового слідчого.

У 1867 р. вперше були запроваджені посади тимчасових слідчих з особливо важливих справ для розслідування справ про підробки державних кредитних квитків, у 1870 р. – посади судових слідчих з найважливіших справ, а в 1875 р. – постійні посади слідчих з особливо важли-

вих справ при Окружних судах. Діяльність органів досудового розслідування під час провадження попереднього слідства у справах про державні злочини, здійснювалася судовим слідчим з важливих чи особливо важливих справ за пропозицією прокурора Окружного суду (1037, 1037¹ СКС). Судовий слідчий з метою отримання доказів мав право надавати доручення чинам корпусу жандармів проводити огляд та виїмку поштової або телеграфної кореспонденції, збір довідок та інших даних.

Необхідно зазначити, що органи досудового розслідування для отримання доказів мали право застосовувати заходи розшуку – допоміжні заходи у вирішенні завдань кримінального судочинства. Такими заходами були внутрішнє та зовнішнє спостереження, перлюстрація кореспонденції, агентурне проникнення та провокація. Окрім того, органи досудового розслідування мали право застосовувати заходи кримінального розшуку: огляди особи й речей, публікації в газетах, обходи нічліжних притулків; переслідування злочинця «по гарячих слідах» і використання даних криміналістичних обліків, словесні розпити (опитування) й негласне спостереження [8, с. 290].

Правова регламентація розшукових заходів була закріплена у Законі Російської імперії від 6 липня 1908 р. «Про організацію розшукової частини» [9], а також окремими інструкціями та циркулярами Департаменту поліції щодо організації розшуку. Так, Інструкцією «Чинам розшукових відділень» від 9 серпня 1910 р. передбачалося, що розшукові відділення мають метою своєї діяльності негласне розслідування і проведення дізнання у вигляді попередження, припинення й розслідування злочинних діянь загально-кримінального характеру. Для виконання цих завдань через своїх чинів вони здійснювали систематичний нагляд за злочинними і «порочними елементами» шляхом залучення негласної агентури й зовнішнього спостереження. Положеннями циркуляру від 18 листопада 1911 р. за чинами розшукових відділень було закріплено лише право здійснен-

ня кримінального розшуку. Незважаючи на це їх діяльність часто співпадала і з політичним розшуком, оскільки чисельність жандармерії не відповідала потребам боротьби з політичною злочинністю.

Слід звернути увагу на те, що перлюстрація кореспонденції розглядалася не лише як розшуковий захід, а також як слідча дія. Її правова регламентація була передбачена ст.ст. 386¹, 1035¹¹, 1037, 1089⁴ СКС та Законом «Про огляд і виїмку кореспонденції осіб, проти яких порушено кримінальне переслідування» від 30 жовтня 1878 р., а також Циркуляром Міністра внутрішніх справ від 5 січня 1893 р. Перлюстрація кореспонденції проводилася за рішенням окружних судів, слідчих, міністра внутрішніх справ і юстиції при проведенні дізнання чинами Окремого корпусу жандармів у державних злочинах щодо осіб, проти яких порушено кримінальне переслідування. Ст. 1035¹¹ СКС було визначено, що у разі необхідності огляду чи виїмки поштової або телеграфної кореспонденції такі огляди або виїмки здійснюються за погодженням особи, яка проводить дізнання, з особою, що здійснює прокурорський нагляд.

У контексті розгляду питання щодо діяльності органів досудового розслідування під час здійснення попереднього слідства, необхідно зазначити, що попереднє розслідування могло здійснюватися лише за наявності відповідних приводів та підстав. На це прямо звертається увагу у ст. 262 СКС, а саме: попереднє слідство не може бути розпочато слідчим без законних для того приводів і достатніх підстав. Саме тому ст. 312 СКС передбачалося, що прокурор і його товариші не повинні вимагати початку слідства без достатніх для цього підстав. У сумнівних випадках вони зобов'язані зібрати відомості за допомогою негласного поліцейського розвідування.

Варто зауважити, що положення СКС не визначали матеріали негласного поліцейського розвідування як самостійний привід до порушення провадження у кримінальній справі, однак серед таких

приводів зазначалося: «повідомлення поліцейських» при порушенні кримінальної справи мировим суддею (п. 2 ст. 42 СКС) і «повідомлення поліції» – при порушенні справи судовим слідчим (п. 2 ст. 297 СКС), а як привід до дізнання у державних злочинах, яке прирівнювалося до попереднього слідства, – «негайне повідомлення чинами корпусу жандармів або поліції Прокурора Окружного суду про будь-яку зловмисність, що містила ознаки злочинів, вказаних у ст. 1030 і 1031 (ст. 1035 СКС в ред. 1 червня 1904 р.)» [10]. Окрім того, матеріали негласного поліцейського розвідування були підставами для проведення обшуку й виїмки в будинках або інших житлових приміщеннях. Так, відповідно до ст. 357 СКС обшуки й виїмки в будинках та інших житлових приміщеннях провадяться лише у випадку ґрунтовної підозри, що в цих місцях приховані: обвинувачений чи предмет злочину, чи речові докази, необхідні для пояснення справи. Така «ґрунтова підозра» могла виникнути й при проведенні будь-яких розшукових заходів, у тому числі й перлюстрації кореспонденції.

Доцільно зазначити, що відомості, отримані в процесі перлюстрації як розшукового заходу, розглядалися агентурними й не могли використовуватися як докази в кримінальному процесі. На них заборонялося посилалися в бесідах з агентами, особами, які перебували під слідством. Виняток робився лише для даних, яким надавався офіційний характер, тобто легалізованих, наприклад листів, виявлених під час обшуку, арешту, «випадково» загублених тощо, проте вони в ході попереднього слідства широко використовувалися в організаційно-тактичних цілях [2, с. 27]. Так, зокрема дані візуального спостереження могли бути використані у кримінальному процесі при допиті агентів чи філерів як свідків. При цьому циркуляром № 2821 від 20 березня 1903 р. начальникам губернських жандармських управлінь і охоронних відділень приписувалося, щоб «чини Корпусу жандармів: 1) допускали залучення

агентів, які здійснювали спостереження, як свідків до справ, що ведуться в управліннях, тільки у виняткових випадках за умови гострої в тому потреби; 2) допит агентів, що здійснювали спостереження, проводили не інакше як у приміщеннях тієї розшукової установи, де такі агенти перебували на службі; 3) при допиті агентів спостереження не допускали висування до них з боку осіб, що проводять дізнання, вимог пояснення щодо способів здійснення зовнішнього спостереження, можливого відношення їх до внутрішньої агентури, а також пояснень щодо їх службового положення». Важливе значення для організаційно-тактичних засад зовнішнього спостереження, а також використання його результатів у кримінальному процесі мала Інструкція начальникам охоронних відділень щодо організації зовнішнього (філерського) спостереження № 51 1907 р., в якій також закріплювалися основні положення, що були викладені в Циркулярі № 2821 від 20 березня 1903 р. [2, с. 27–28].

За результатами проведеного аналізу положень СКС, можемо зробити висновок, що можливість використання результатів розшуку як доказів у кримінальному процесі в ньому не була передбачена. Акти органів дізнання кримінальної поліції за своєю формою та юридичною силою не були рівносильні актам, що склалися жандармською поліцією чи судовими слідчими. Відповідно до СКС прокурор не мав права посилатися в суді на результати поліцейського дізнання, але йому дозволялося залучати під час судового розгляду кримінальної справи протоколи проведених судовим слідчим дій, підставами проведення яких могли бути результати розшуку поліції, яка здійснювала супровід його діяльності.

Однією із причин неможливості використання результатів розшуку як доказів, отриманих органами досудового розслідування, у кримінальному процесі було те, що СКС не визначав поняття доказів, не дивлячись на те, що у низці його статей визначалася процедура їх

отримання оцінки (статті 103, 104, 141², 159, 304, 308, 357–370, 371–376, 398–414, 630, 733–734 та ін.). Виходячи із зазначеного, можемо дійти висновку, що результати негласного поліцейського розвідування використовувалися у кримінальному процесуальному доказуванні лише в організаційно-тактичних цілях (для встановлення фактичних даних та їх джерел, що становили достатні підстави для проведення відповідних слідчих дій з метою отримання конкретних видів доказів). Винятком з цього було лише жандармське дізнання, в рамках якого міг здійснюватися розшук та яке прирівнювалося до попереднього слідства. В окремих випадках його результати використовувалися як докази у кримінальних справах, проте їх використання через необхідність, з одного боку, тримання в таємниці джерел інформації й неможливість їх легалізувати, а з іншого – дотримання встановлених СКС засад доказування у кримінальній справі мало проблемний характер.

Отже, можемо зробити висновок, що діяльність органів досудового розслідування за СКС мала певні недоліки, проте в цілому після прийняття СКС була створена нормативна база, яка підвищила ефективність діяльності органів досудового розслідування з виявлення фактичних даних та їх джерел про ознаки злочину й спрямувала її на забезпечення здійснення досудового розслідування, що відіграло позитивну роль у подальшому становленні та розвитку органів досудового розслідування та визначення їх місця у кримінальному процесуальному доказуванні як під час розробки та прийняття Кримінально-процесуального кодексу 1960 р., так і Кримінального процесуального кодексу України 2012 р., а також інших правових актів, які регламентують діяльність органів досудового розслідування, що зумовлює необхідність подальшого вивчення, осмислення цих питань та їх втілення у сучасне кримінальне процесуальне законодавство.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Судебные Уставы 20 ноября 1864 года за пятьдесят лет. В 2-х т. – Пг., 1914. – Т. 2. – 831 с.
2. *Погорецький М. А.* Функціональне призначення оперативно-розшукової діяльності у кримінальному процесі: монографія / М. А. Погорецький. – Х.: Арсіс, ЛТД, 2007. – 576 с.
3. Высочайше утвержденные Правила о порядке действия чинов корпуса жандармов по исследованию преступлений // Полное собрание законов Российской Империи. Собрание 2-е. Т. XLVI. – отделение 1-е 1871. – СПб.: Типография II *Отделения Собственной Е. И. В.* Канцелярии, 1874. – С. 591–594.
4. *Фойницкий И. Я.* Курс уголовного судопроизводства: в 2-х т. / И. Я. Фойницкий. – печат. по 3-му изд., СПб., 1910. – СПб.: Изд-во «АЛЬФА», 1996. – Т. 2. – 607 с.
5. *Квачевский А.* Об уголовном преследовании, дознании и предварительном исследовании преступлений по судебным уставам 1864 года. Теоретическое и практическое руководство / А. Квачевский. – СПб.: типография Ф. С. Сущинского, 1869. – Часть III. О предварительном следствии. – 597 с.
6. *Попов П.* Руководство для чинов корпуса жандармов при производстве дознаний / П. Попов. – СПб., 1888. – 348 с.
7. *Квачевский А.* Об уголовном преследовании, дознании и предварительном исследовании преступлений по судебным уставам 1964 года. Теоретическое и практическое руководство / А. Квачевский. – СПб.: Типография Ф. С. Сущинского, 1867. – Ч. II. О дознании и розыске. – 371 с.
8. *Фойницкий И. Я.* Курс уголовного судопроизводства: в 2-х т. / И. Я. Фойницкий. – печат. по 3-му изд., СПб., 1910. – СПб.: Изд-во «АЛЬФА», 1996. – Т. 1. – 552 с.
9. Закон об организации сыска части // Собрание узаконений и распоряжений правительства, издаваемое при правительствующем сенате. – СПб., 1908. – № 730. – С. 1580–1584.
10. Устав уголовного судопроизводства / *Составитель А. М.* Нюренберг. – М.: Изд. юрид. книж. магазина «Правоведение» И. К. Голубева, 1914. – 414 с.

Iskanderov E. Formation and development of pre-trial investigation authorities into the Charter of criminal justice of 1864 and their place in the criminal procedural proving.

The paper addresses the issues of formation and development of pre-trial investigation authorities into the Charter of criminal justice of 1864 and determined their place in the criminal procedural proving. It was found, that according to the Charter of criminal justice of 1864 the activities of the preliminary investigation authorities carried out in the following ways: 1) inquiry; 2) preliminary investigation. Inquiry was conducted by a total police, the gendarmerie and officials of certain administrative agencies that are authorized to carry out police functions in certain sectors of public administration. Preliminary investigation carried out by a court investigator.

It was found, that although the activities of pre-trial investigation authorities in the form of the inquiry was closely associated with the activities of pre-trial investigation in the form of a preliminary investigation by the Charter of criminal justice, while the inquiry is substantially different from the previous investigation. The activities of the pre-trial investigation authorities in the form of the inquiry was a security nature with respect to the preliminary investigation. It is noted, that the pre-trial investigation according to the Charter for criminal justice to obtaining evidence had the right to apply measures of investigation – support measures in the task of criminal justice.

These measures were internal and external surveillance, interception of correspondence, undercover infiltration and provocation. In addition, pre-trial investigation authorities have the right to apply measures of criminal investigation: reviews face and things, publications in newspapers, rounds the lodging shelters; criminal prosecution of «hot pursuit» and use of data forensic accounting, verbal questioning (survey) and secret surveillance.

The author concludes that the one of the reasons for the inability to use the results of a search as evidence, obtained by the pre-trial investigation, in criminal proceedings was that the Charter of criminal justice is not defined the concept of evidence, despite the fact that several of his articles is determined the procedure of submission, evaluation (Articles 103, 104, 1412, 159, 304, 308, 357–370, 371–376, 398–414, 630, 733–734 and others).

Keywords: evidence; pre-trial investigation authorities; inquiry; preliminary investigation.

Стаття надійшла до редакції журналу 24.10.2015 р.